

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

Articulus VIII. De specifica peccatorum commissionis distinctione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

gloriam; quando in hac constituitur finis ultimus omittendo ob eam præcepta DEL.

858. Ad 3. Resp. Per se non excedere veniale, ex adjunctis tamen evadere mortale, ut si proximo graviter noceat, aut imminet periculum graviter nocendi, (vide num. 854. de imperito Medico, Advocato &c. si enim non prædicant, non nocent) aut sit finis intentus alius depravatus, Pal. num. 10. ex Less. lib. 2. cap. 47. dub: 6. num. 45. Unde hypocrisis, seu virtutum fictio, ut quis habeatur pro bono seclusis præfatis alijs finibus non est mortalis.

Ad 4. Resp. Vel appetitur honor commensuratus donis naturalibus ex fine

conciliandi sibi affectum, ac æstimationem, quæ sit occasio promovendi obsequium DEL; & sic caret omni peccato, vel appetitur honor indebitus nempe major, quam debeatur, est inordinatio spectans ad superbiam, & inanem gloriam, quia tamen honor non est objectum de se malum, non excedit levitatem, nisi inde imminet. Tertio damnum, uti imminet in eo, qui se fingit peritum Medicum, Doctorem, Confessarium &c. tunc enim peccat etiam graviter contra

Justitiam cum onere reparandi damnum.

* *
*

ARTICVLVS. VIII.

De Specifica peccatorum Commissionis Distinctione.

859. **D**ixi *Commissionis*, quia peccata *Omissionis*, quibus violantur præcepta positiva, cum formaliter constituentur per privationem actus debiti, seu Præcepti, specificantur ab ipsis actibus omissis præcepti: proinde illa peccata omissionis inter se specie differunt, quæ privant actibus virtutis specie diversis, sic ommissio Missæ specie differt ab omissione jejuniij, quia auditio Missæ, & observantia Jejunij specie differunt. Eæ verò omis-

siones, quæ eidem actui præcepto, contradicunt, sunt unius speciei, numero verò distinctæ, ut plurium Dierum omissiones Horarum Canonicarum.

Notitia tum specificæ, tum Numericæ peccatorum distinctionis est apprime necessaria Confessarijs, ut satisfaciant suo muneri, siquidem pœnitentes vi institutionis divinæ declarata à Concilio Tridentino *Sess. 14. cap. 5.* tenentur confiteri omnia peccata quoad numerum, & quoad speciem,

R. P. Karch, Diss.

L III

§. I.

§. I.

Referuntur varia sententiae de specifica peccatorum distinctione.

360. **P**rima opinio specificam distinctionem causalem desumit ab objectis formalibus specie diversis, seu quod in idem recidit à virtutibus specie diversis, cum istae inter se specie differant extrinsecè, & causaliter à suis objectis formalibus, hoc est virtutum specifica natura habetur à prædicatis suis intrinsicis per ordinem ad objecta formalia, quatenus hæc fundant malitias ejusdem, aut diversae speciei contra rectum dictamen rationis. Specifica verò formalis unitas, aut distinctio habetur ab unitate, & distinctione specifica rectitudinum, seu virtutum oppositarum, cum autem virtutes speciem suam capiant, ab honestate suorum actuum, fit, ut idem sit peccata specificari à virtutibus specie diversis, ac eadem differre specie formaliter per privationem honestatis oppositae specie diversae, ea verò habere unitatem specificam, quæ privant honestate ejusdem rationis. Ratio hujus formalis unitatis, aut distinctionis specificae est, quod peccata commissionis sita sint juxta hos AA. formaliter in privatione rectitudinis seu honestatis debitæ inesse actui oppositæ virtutis, ergo ubi est privatio rectitudinis debitæ inesse actui ejusdem, aut diversae rationis, ibi est unitas, aut specifica for-

malis distinctio peccatorum, siquidem formaliter peccata constituuntur per dictam privationem, privatio autem specificatur à forma oppositâ, quâ privat ita S. Th. 1. 2. q. 72. Art. 1. in Corp. Scot. in 2. distinct. 37. q. 1. cum Scotistis apud Sporer 1. p. 11. c. 4. à n. 11.

361. Prior pars hujus opinionis de distinctione, & unitate specificâ causali, quam desumit ab objectis formalibus, secus à materialibus, exemplificatur; sic superbia de bonis, sive hæc sint spiritualia, sive temporalia, gula sive sit in cibo, sive in potu, furtum sive sit in auro, sive in alia quavis materia, est ejusdem speciei, etsi objecta materialia specie differant, quia formaliter fundant malitiam ejusdem rationis, nempe inordinatum appetitum excellendi.

Econtrà quævis peccata, quorum formalia objecta sunt diversae rationis, fundant, & causant diversas malitias ut fornicatio, adulterium, incestus, sacrilegium, &c.

Ex parte posteriore suae sententiae deducunt odium DEI, & proximi, blasphemias, furtum, &c. inter se specie formaliter, ac intrinsecè differre, quia intrinsecè pugnant cum virtutibus specie diver-

diversis, Charitate, Religione, Justitia, &c.

Quando peccata contra eandem virtutem specie distincta sunt, horum specifica distinctio non desumitur ab objecto formali, sed ex modo diverso illam laedendi, hæc modi diversitas fundat privationem rectitudinis debitæ inesse actui specie diversam; hoc modo differunt specie odium DEI, & proximi, odium, & omisso amoris præcepti: sic specie diversa peccata sunt peccata irreligiositatis, seu contra Religionem, ut blasphemiam, perjuriam, sacrilegia, violationes votorum, Festorum, superstitiones. Virtuti justitiæ propter modum diversum, quo jus proximi in vita, fama, & bonis fortunæ læditur, plurima peccata contra præceptum 5. 6. 7. & octavum Decalogi habent inter specificam differentiam ut homicidium, furtum, detractio, contumelia, &c.

Demum cum aliquæ virtutes morales sint in mediocritate sitæ, his semper opponitur duplex peccatum specie distinctum; unum per excessum, alterum per defectum, sic liberalitati per excessum contrariatur prodigalitas, per defectum avaritia, seu nimia tenacitas.

Opinio sic explicata est communissima non solum illorum AA. qui formalem malitiam peccatorum commissionis statuunt in privatione rectitudinis debitæ, ut Thomistæ, Scotistæ, Soarez, Granad. Esparza, Maurus, sed etiam multorum identificantium illam positivæ entitati actus contra præceptum negativum.

862. Altera opinio, eaque valde communis specificat peccata à præceptis non materialiter, ac numericè, sed for-

maliter, ac specie invicem distinctis. Nomine præceptorum materialiter diversorum intelliguntur omnia præcepta, quæ ex eodem objecto formali aliquid præcipiunt, vel prohibent simul, aut successivè, sive in eadem, sive in diversa materia, sive Legislatores sint diversæ speciei ut DEUS & homo, sive ejusdem, ut diversi superiores humani. Ea vero præcepta vocantur formaliter diversa inter se comparata, quæ feruntur à Legislatoribus propter motiva formalia specie diversa, seu quorum finis proximus, & intrinsecus est specie diversus, sive deinde ejusmodi præcepta sint ejusdem virtutis, sive diversarum; universum enim præcepta affirmativa, & negativa specie differunt in quacunque virtute, quando unum ex alio non oritur; si unum ex alio oritur, uti omne directè, ac explicitè affirmativum est Secundario, & indirectè negativum, seu prohibens opus cum actu Præcepto impossibile, sic præceptum primariò imperans volitionem audiendi Missam, indirectè prohibet volitionem omissionis Missæ, hujus prohibitionis obligatio est tota ex præcepto affirmativo audiendi Missam utpote indistincto à negativo incluso, idcirco malitia volitionis omittendi Missam, non habet malitiam specie diversam à malitia omissionis Missæ.

Dixi quorum finis proximus ac intrinsecus specificè differt hic enim non differt ab objecto formali motivo virtutis illius, ad quam spectat præceptum, & ideo dicere præcepta esse formaliter diversa propter formale objectum, est perinde, ac dicere quorum finis intrinsecus differt specificè ab alijs præceptis.

LIII 2

Ubi

Ubi advertendum finem Legis, aut præcepti alium esse intrinsecum & proximum; alium remotum, ac extrinsecum; intrinsecum intendit lex, aut præceptum, & pro hujus specifica diversitate evadunt præcepta formaliter diversa, secus à remoto, & extrinsecò, quem intendit ipse præcipiens: sic finis Ecclesiæ præcipientis Jejunium in Vigilia Sanctorum est horum cultus, seu major dispositio eos colendi per opera bona; item finis jejuniij quadragesimalis extrinsecus est conformatio cum Christi Passione, &c. intrinsecus verò utriusque est motivum formale virtutis abstinentiæ, seu temperantiæ.

Hæc opinio est Vasq. 1.2.D.98.c.2. Sanch. lib. 9. de Matr. D. 15. Laym. lib. 1. tr. 3. c. 2. num. 1.

863. Ex doctrina hac deducunt primò specificam diversitatem præceptorum non esse desumendam penes præcipientes, si enim hi præcipiant, aut prohibeant sub eadem ratione formali, id est, intuitu ejusdem virtutis, præcepta eorum sunt solùm materialiter, secus formaliter diversa, consequenter violatio præceptorum ejusmodi non est specie diversa.

Deducunt secundò. Etsi furtum fit vetitum lege naturali, divinâ, & humanâ tam civili, quam Ecclesiasticâ, attamen manere in eadem specie injustitiæ, quia ab his omnibus est prohibitum sub eodem motivo formali justitiæ. Similiter violatio jejuniij in Vigilia S. Matthiæ coincidentis cum quadragesima est unicum specie peccatum, uti & omissio Missæ die Festo cadente in Dominicam, quia tam Præceptum Dominicâ die quàm Fe-

stivâ Missam audiendi est latum intuitu Religionis.

Item obedientia, quâ obedio homini ut locum tenenti DEI est ejusdem speciei cum obedientia, quâ obedio DEO, quia sic intuitu ejusdem Divinæ Autoritatis præcipit DEUS, & homo: e contra specie differrent, si obedirem homini non ut locum tenenti DEI, quia tunc Autoritas præcipiens movens ad obediendum DEO, & homini specie differunt, sic ut reverentia, DEO debita specie differt à reverentia debita homini propter specificam diversitatem Excellentiam increatæ, & creatæ, cujus intuitu fit reverentia, ita Rhodes.

Deducunt tertio. Furtum rei sacræ duplicem specie malitiam continere, quia est contra duplex formaliter præceptum, unum naturale, quale est septimum Decalogi vetans id ex motivo Justitiæ, alterum Ecclesiasticum ex motivo Religionis latum: sic etiam percussio Clerici est in duplici specie, quarum una est contra præceptum naturale quintum Decalogi, altera contra præceptum Religionis, cujus intuitu Ecclesia prohibet percuti Ecclesiasticos. Adulterium Religiosi est in specie triplici contra triplex formaliter distinctum Præceptum, nempe contra Præceptum Justitiæ, Castitatis & Religionis, quævis enim harum virtutum id prohibet ex suo formali motivo.

Verum quia quædam peccata sunt intrinsecè, seu ex objecto mala, & ideo prohibita, quia mala sunt, alia verò sunt mala purè extrinsecè, seu quia prohibita; hæc secundi generis suam specificationem desumunt à priori à præceptis positivis, cum

cum nihil præcedat aliud prius, à quo specificentur; peccata verò primi generis specificantur à præceptis positivis, solum à posteriori siquidem hæc præcepta sunt posteriora ad deformitatem, quam habent ex se ante omne præceptum formale, cum natura rationali ut tali.

Omitto alias minus principales opiniones ut Pallavicini, species peccatorum diversas desumentis ex oppositione cum dictaminibus conscientiae specie diversis, Granadi recurrentis ad specie diversas deformitates cum recta ratione.

Omnes hæc sententiae possunt deservire pro praxi, at si Theologicè examinentur, vix subsistunt, petitur enim adhuc regula fundamentalis discernendi,

quomodo unum peccatum præ alio maxime contra eandem virtutem diversimode discordet cum rectò dictamine, aut quomodo unum dictamen specie distinguitur ab altero, aut quod perfectio unius virtutis differat specificè ab alia (cum relate ad hanc prima Opinio explicet specificationem, alias obscuram per æque obscurum exponeret) aut quod unum præceptum sit in alia specie, quam alterum, quod enim secunda opinio confugiat ad motiva specie diversa, non satisfacit, cum restet danda ratio, cur unum motivum e. g. Religionis sit specie diversum à motivo v. g.

Justitiæ.

* *
*

§. II.

*Adfertur regula universalis specificæ peccatorum
Distinctionis.*

864. **P**eccata omnia sunt contra virtutes Theologicas, aut Morales. Regula discernendi Specificam contra morales virtutes peccatorum Distinctionem est hæc ex *num. 595.* si inspectis actibus, quorum specifica inesse malitiæ distinctio inquiritur, reperiat in singulis ratio specialis eos prohibendi, etsi per possibile, vel impossibile cæteri actus evaderent liciti, ita Haunold. *lib. 2. Theolog. tr. 2. n. 474.*

Ut autem ejusmodi ratio prohibendi, seu speciale peccatum fundans specialem actus prohibitionem deprehendatur, peccata, inter quæ specifica diversitas investigatur, invicem sunt comparanda; in hac comparatione, vel unum respectu alterius apparet ex terminis gravius altero, vel non apparet gravius: si apparet, vide, an si fingatur id, quod constat excedere, seu esse gravius, fore licitum, adhuc in eo, quod constat esse

LIII 3

levi-

levius, reluceat specialis ratio illud prohibendi, nec ne: si non, hoc erit unius speciei cum priore; si ita, erit speciei diversum; sic comparando furtum centum cum furto 50. Florenorum, ex terminis patet furtum centum esse gravius furto 50. & si per possibile, aut impossibile furtum centum foret licitum, nulla superest ratio prohibendi furtum 50. cui enim licet plus etiam licet minus in eodem genere.

E contra adulterium specie differt à fornicatione, quia esto adulterium quò tale non esset illicitum, seu contra Justitiam, fidemque matrimonij, adhuc datur ratio specialis inhibendi copulam inter non conjuges ob prolis incertitudinem.

Quando ex invicem comparatis unius excessus, seu majoritas malitiæ est ex terminis patens, non est necessitas comparandi vicissim peccatum minus grave cum majori, quia ex terminis est manifestum, quod magis gravi semper inest ratio prohibendi, quæ non inest minus gravi.

865. Si inter duo, aut plurà peccata invicem comparata excessus malitiæ non pateat ex terminis, tunc singula eum singulis comparanda sunt comparatione reciproca, sive mutuà e.g. fornicatio, & inebriatio sunt peccata, quorum nullum ex terminis prodit malitiæ excessum supra alterum, differunt ta-

men specie, quia licet esset fas fornicari, adhuc est ratio vetandi inebriationem, & è contra: privatio enim usus rationis, in qua est sita malitia ebrietatis, non continetur in malo fornicationis, sive in malo incertitudinis prolis, malæque hujus educationis, nec vicissim.

Quod si facta aliquorum mutuà comparatione nequeat clarè deprehendi separabilitas rationis prohibendi unum à ratione prohibendi alterum, & vicissim, tunc talium peccatorum specifica differentia erit aut dubia, aut probabilis.

Hæc Regula formaliter non potest applicari peccatis contra virtutes Theologicas ut ostendit Haunoldus, applicatur tamen æquivalenter sub alia hypothese impossibili utili, nempe sub hac, si DEI odium impossibile esset propter impossibilem ejus permissionem, ut si esset impossibilis apprehensio mali, propter quod sit dignus odio, adhuc exstat ratio prohibendi odium proximi ad cavenda specialia mala non contenta in malis illis, ad quæ cavenda prohibitam est odium DEI.

Regula allata melius nequit probari quàm quòd opiniones §. precedente allata, ut subsistant, ultimatim debeant in hanc resolvi. Deindè confirmatur ejus veritas eam applicando diversis materijs peccatorum.

* *
*

§. III.

*Regula Haunoldi applicatur consumatis Luxuria
naturalis speciebus.*

§66. **L**uxuria est inordinatus appetitus, & usus inordinatus venereorum. Ejus sex species ennumerat D. Th. 2. 2. *quæst.* 154. a. 1. fornicationem simplicem, adulterium, incestum, stuprum, raptum Vitium contra naturam. Videtur addenda septima species nempe Sacrilegium carnale, Respondet S. Th. *ad* 3. quod vovens Castitatem inerat quoddam matrimonium Spirituale, violans illud committat adulterium quoddam Spirituale, atque adeò reducatur ad speciem adulterij.

Prima species est Fornicatio, simplex: hæc est inordinatus concubitus soluti cum soluta consentiente libera ab omni alio vinculo, aut circumstantia transferente copulam ad aliam speciem luxuriæ. Ejus formalis malitia est sita in hoc, quod per se loquendo proles sic genita exponatur periculo malæ educationis, cura enim materna non sufficit, paternam communiter abest, aut est incerta propter incertam paternitatem, quæ ratio probat etiam inter steriles, ac inter personas sufficienter providentes proli de bona educatione (ut si expensas fornicarij darent viro, aut mulieri probæ) quia quod in primo casu defectu generationis,

in secundo autem ex extraordinaria provisione non sequatur mala educatio, id non oritur ex natura fornicationis (per se enim, & ex natura illius sequitur generatio, & ad hanc mala institutio, jus autem naturæ prohibet omne illud, ex quo per se, & naturaliter sequitur talis inordinatio) sed per accidens impeditur.

Ratio adducta ostendit justè damnatam esse ab Alexandro VII. *proposit.* 25. *qui habuit copulam cum soluta, satisfacit Confessionis præcepto dicens: commisi cum soluta grave peccatum contra Castitatem, non explicando copulam:* & ab Innocent. XI. *proposit.* 48. *tam Clarum videtur fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, & solùm malam esse, quia interdicta, ut Contrarium omnino rationi dissonum videatur.*

Circa hanc primam speciem observat Cardenas *Crisis Theolog.* D. 53. *num.* 163. quod fornicatio in tota latitudine sumpta sit species subalterna, quia complectitur sub se copulam inceptam non Consummatam, & Consummatam, quas specie distingui colligitur ex propositione Alexandrina proximè proximè producta.

Secun-

Secunda species stuprum tripliciter usurpatur primò late ex communi Canonistarum, & Legistarum usu pro illicito concubitu cum Virgine, aut vidua honestè vivente. §. *item lex 4. Inst.* Secundò propriè pro illicita non violenta Virginis sub cura parentum existentis violatione, ita S. Th. 2. 2. q. 154. Art. 6. Tertio pro Virginis oppressæ, seu invitæ ac renitentis defloratione, aut si metu gravi in puellam constantem cadente, aut precibus importunis quando his metus reverentialis, aut minæ conjunctæ sunt, adigatur aut fraudulenter, ac dolosè seducatur, videlicet fictâ permissione matrimonij. Duobus primis modis non differt specie à fornicatione, ut probabilior fert sententia apud, & cum Sanch. *de Matrim. lib. 7. D. 14.* contra communioem in copula cum Virgine agnoscentem duplicem specie malitiam. Tertio modo stuprum est species distincta à fornicatione simplici, quia huic addit gravem injuriam personalem contra justitiam & ita omnes pro stupro hoc tertio modo obligantes ad omnia damna refarcienda secus pro stupro primo, ac secundo modo in foro conscientia, quia nulla fit injuria sponte consentienti: in foro tamen externo deflorator Virginis etiam volentis cogi potest à Judice ad eam dotandam lege sic statuente ob bonum commune ad impedienda supra puellarum facile inducibilem ut notat Less. *lib. 2. de Just. c. 7. num. 44.* aut saltem ad mulctam parentibus puella solvendam, Sporer *p. 4. Theolog. Sacram. c. 3. num. 588. & 590.*

867. Tertia species est adulterium consistens in inordinato concubitu cum

aliena conjugata, aut conjugato, aut conjugati cum conjugata non sua. Est peccatum gravius duobus prioribus, quia contra justitiam non solum violat fidem conjugalem, sed etiam cedit in damnum prolium legitimarum, habetque alia gravia mala annexa consequentia: estque id verum, quamvis conjux consentiat in fornicationem sui conjugis, seu lenonem agat, ita nunc certa sententia, cum opposita sit damnata ab Innocent. XI. proposit. 50. *copula cum conjugata consentiente marito non est adulterium, adeoque sufficit in confessione dicere se esse fornicatum.* Ratio est, quod conjux nequeat efficaciter cedere huic juri, quo minùs fiat stricta injuria statui conjugali, consequenter illi qua conjux est, sicut consensus Clerici in sui percussioem non impedit injuriam, quæ fit statui Clericali, idcirco efficaciter cedere non potest.

Hinc patescit, quod, dum uterque adulter est conjugatus, pluribus titulis crescat gravitas adulterij: adulter enim primo præter luxuriæ malitiam agit contra fidem sui matrimonij, seu graviter est injuriosus suæ uxori. Secundò agit contra justitiam alieni conjugis. Tertio cooperatur adultera peccanti contra fidem proprii matrimonij, atque injurianti proprio marito. Unde necesse est in confessione adulterij exprimere, utrum uterque sit conjugatus, quia saltem intervenit duplex numero peccatum, de quo infra: imò Lugo *de Penit. D. 16. num. 140. & 258.* non improbabiler tuetur adulterium ex parte unius tantum esse morali specie distinctum ab adulterio ex parte utriusque, verius tamen hoc

com-

communis negat cum Less. lib. 4. de Just. 6. 3. dub. 10.

868. Quarta species est incestus si-
tus in peccato carnali cum persona con-
iuncta conjunctione consanguinitatis,
aut affinitatis legali, aut spirituali. In-
cestus igitur specifica, ac propria mali-
tia est violatio reverentiae naturalis paren-
tibus, horumque consanguineis, & af-
finibus debita: atque adeo se extendit
ad omnes eas personas, quas comprehen-
dit attinentia personarum, inter quas ju-
re naturali, ac divino, aut humano ma-
trimonium nequit subsistere. Incestus
malitia propria opponitur virtuti pietatis
obligantis ad reverentiam exhibendam
debitam parentibus, horumque con-
iunctis conjunctione, vel naturali (quales
sunt consanguinei, & affines) vel legali
id est, à lege inducta intuitu pietatis, aut
spirituali intuitu reverentiae Sacramento-
rum Baptismi, & Confirmationis, qua
reverentia sicut est specie diversa à reve-
rentia, quam inducit virtus pietatis, ita
incestus inter spirituales cognatos est spe-
cie distinctus ab alijs.

Incestus inter consanguineos intra
quartum gradum inclusive contrahitur,
ubi etiam inter affines ex matrimonio ra-
to, ex copula verò illicita non excedit
secundum gradum, inter spiritualiter co-
gnatos illos duntaxat, inter quos spiri-
tualis cognatio est impedimentum diri-
mens. His adde incestum cum sponsa
de futuro consanguinea in primo gradu
ob impedimentum publicae honestatis,
hoc enim, etsi nullam fundet affinita-
tem cum nulla interveniat copula, qua
est unica radix illius, prohibetur tamen ab
R. P. Karch. Diss.

Ecclesia copula cum sponsa consanguinea
in primo gradu propter reverentiam con-
iunctis debitam, proinde intuitu pie-
tatis.

Utrum verò incestus consanguineo-
rum pro graduum diversitate, uti & affi-
nium, horumque incestus ab incestu in-
ter consanguineas, specie differant fusè
est disputatum à num. 599. ad 607.

869. Quinta species est raptus, qui
est violenta personae alicujus abductio ad
explendam libidinem, vel ad matrimo-
nium contrahendum.

Dicitur primò *violenta*, quando
persona abducta est invita, aut hac con-
sentiente inviti sunt illi, sub quorum po-
testate est constituta, ut parentes, mari-
tus, sponsus, curator. Unde non est
raptus, sed fuga, si puella sponte abire cum
amato inscijs parentibus, &c.

Dicitur secundò *abductio* nempe
de loco ad locum moraliter diversum, un-
de de Cubiculo ad Cubiculum violenta
abductio, esto sit stricta injuria, non ta-
men est propriè raptus.

Dicitur tertio *persona alicujus*,
quia sive ea sit virgo, sive vidua, sive
maritata, sive mas abductus à femina est
propriè raptus quoad culpam.

Dicitur quartò *ad explendam libi-
dinem, vel ad matrimonium contra-
hendum*, quia si fit ex alio fine e.g. ut
sit serva, non est raptus, sed plagium,
quod est species furti.

Raptus igitur præter speciem luxu-
riae (quam fuisse secutam non est necesse
ad substantiam raptus (est peccatum mor-
tale contra Justitiam raptæ, aut eorum
sub quorum potestate est. Est etiam ve-

M m m m

EUS

rus raptus; etsi quis per alium scienter rapiat, Tamb. *lib. 7. Decal. c. 6. §. 2. n. 16.* Dirimit matrimonium, dum ex fine contrahendi illud rapitur illa invita, pœnas raptoris lege apud Tamb. *num. 9.* ex Trid. *Ses. 24. c. 6. de Reform. matr.* quas etiam incurrit exequens iussu raptoris actionem rapiendi, hæc tamen actio inter eum, & raptam non dirimit matrimonium, quia non rapit pro se, pro quo solo est latum impedimentum Tamb. *cit. num. 16.*

Copula cum ebria, aut dormiente, &c. non est proprie raptus, est tamen contra iustitiam, quia copula fit cum fraude, & ideo in confessione debet exprimi.

Sexta species est Sacrilegium Carnale, quo per peccatum luxuriæ persona, aut res DEO sacra violatur. Est triplex carnale personale, carnale locale, carnale reale.

Carnale personale dicitur, quo vel persona voto cœstitatis DEO obstricta cum non obstricta, aut e contra, aut utraque sic ligata violatur. Voti hujus simplicitas, & solennitas non variat speciem, sed solennitas auget. Quando uterque est voto obstrictus, est proportionaliter discurrendum, sicut de adulterio, quando ambo sunt conjugati. Propria hujus Sacrilegij carnalis malitia consistit in læsione virtutis Religionis, potestque committi in omnibus speciebus tam naturalibus, quam contranaturalibus luxuriæ, aspectu, tactu, corde, ore, & opere.

Carnale locale est, quo per feminis effusionem non modo illicitam, sed etiam licitam, sive conjugalem sine necessitate

exercitam, & quidem probabilis contra Vasq. Pont. &c. etiam occultam locus ab Episcopo consecratus, aut benedictus violatur.

Carnale reale est, quando quis re sacrâ abutitur ad hoc peccatum patrandum, ut si quis adhibet res sacras, ut Evcharistiam, &c. ad conciliandum amorem venereum: aut si textus scripturæ profert ad se, aliosvè impudicè oblectandos; aut si gestans Evcharistiam peccaret, aut indutus sacerdotalibus scæda ageret. Huc spectat sacrilegium sollicitationis ad turpia in confessione, aut occasione confessionis, seu pretextu confessionis in quovis loco, proinde ut singulariter observat Sporer *p. 4. Theolog. Sacram. c. 3. num. 622.* etiam in domo sæculari apud simulatam infirmam, quam quis titulo confessionis accedit.

In abusu rei sacræ explicanda Confessario qualitas rei sacræ, non enim participat eandem sanctitatem Less. *Lib. 2. c. 45. num. 17.* ubi omnes hæreticos facit Sacrilegos, qui perniciosè mendacia stabiliunt verbo divino, imò tunc DEUM ipsum faciunt authorem mendacij consequenter tacitè eum blasphemant.

Contra sacrilegos in confessione, aut hujus occasione ad impudica Sollicitatores gravissimas fulminans pœnas plures Pontifices, ac simul mandant Confessarijs, ut pœnitentes sollicitas obligent ad denunciandum inquisitioni, aut ordinario loci sollicitantes. Verum teste cit. Sporer omnes Doctores Germani observant in Germania quoad hoc punctum denunciationis præfatas Bullas, non esse tam rigidè usu receptas.

Omnes

Omnes has sex species distingui inter se specifica distinctione cuius consideranti propriam singularum malitiam, & rationem, à quâ singulæ turpitudinem desumunt, facile constat, singularum enim ratio est talis, quæ adhuc fundat prohibitionem, etsi aliarum specierum rationes amitterent per impossibile mali-

tiam: & ideo benè procedit nostra Regula n. 864. posita.

Restat species à S. Th. ultimo loco posita ab eo nuncupata vitium contra naturam sed cum egeat expositione longiore, de ea agam

§. sequente.

* * *

§. IV.

Regula nostra discernens distinctionem specificam in peccatis applicatur speciebus vitij Luxuria contra naturam.

§72. **F**inis à natura intentus in actibus venereis est generatio prolis. Et sic, in quantum impeditur generatio prolis, est vitium contra naturam, quod est in omni actu venereo, ex quo generatio sequi non potest, ita S. Th. 2. 2. quæst. 154. a. 1. in Corp. Ut autem actus venereus non sit inordinatus, sed aptus de se generationi, debet esse inter duos ejusdem speciei sexus diversi, in vase debito, & servato debito, seu naturali modo copulæ inter conjuges. Quatuor igitur species sunt vitij contra naturam, nempe pollutio, Sodomia, bestialitas, & innaturalis modus concumbendi.

Pollutio, sive mollities est voluntaria seminis effusio sine corporum conjunctione solius voluptatis gratiâ. Est contra jus naturale, & divinum, & sem-

per mortalis directè voluntaria ex 1. ad Cor. 6. Molles regnum DEI non possidebunt, & cum sit usui necessario conjugali dispendiosa, est etiam contra jus naturale.

Dividitur 1. In perfectam, ac inchoatam, ista est ipsa alteratio, quæ fit in partibus verendis per commotos Spiritus generationi servientes, in quâ alteratione sita est venerea delectatio; illa verò est humoris spermatici, seu seminis effusio.

Dividitur 2. In Voluntariam directè ac indirectè, ac in involuntariam; hæc sequitur præter voluntatem sine patientis cooperatione, illa verò, si est intenta, vel procurata dicitur directè voluntaria, indirectè verò, dum non intenditur, sed ponitur causa, aut posita

M mmm 2

non

non remouetur cum præuisione ejus securæ.

Diuiditur 3. In simplicem, & qualificatam, simplex est, cui nulla alia malitia ex parte personæ, aut objecti cogniti, aut personæ complicitis, aut instrumenti animati, vel inanimati est adjuncta: qualificata est, quæ habet annexam aliam malitiam specie distinctam à pollutione, e.g. fornicationis, vel adulterij, vel incestus, vel Sacrilegij, vel Sodomix.

873. Qualificata ex parte objecti cogniti est, dum quis se polluens imaginatur sibi aliam personam morosè se in ea oblectando, aut desiderando eius præsentiam; induit speciem novam necessariò explicandam in Confessione à circumstantia objecti cogniti, nam si hoc est fœmina libera, ultra pollutionem est in specie fornicationis (idque probabiliter procedit etiam tunc, quando se polluens habet pro objecto fœminam, ut pulchram abstrahendo à qualitate personæ Sporer p. 4. *Theolog. Sacram. tract. 4. cap. 3. num. 629.* Contra Sanchez; si conjugatam, est in specie adulterij, si consanguineam aut affinem, est in specie incestus, si voto obstrictam est in specie Sacrilegij, si marem, est Sodomix perfectæ, dum fit ex affectu ad sexum, imperfectæ verò si ex imaginatione uasis præposteri diversi sexus; si ex imaginatione pecudis, est bestialitas.

Hinc apud Tamb. *lib. 7. Decal. cap. 7. §. 2. num. 10.* visum est Theologis, quod polluens se cum aspectu pulchræ imaginis, vel statuæ obligetur exprimere qualitatem personæ repræsentatæ per statuam e. g. pollui me cogitando

de fœmina libera, vel masculo, vel pecude (vel de fœmina in genere, seu in confuso cum præcisione à statu, ut proximè insinuatum) præmittit *num. 3.* quod polluens se intra certas fœminæ partes extra vas debitum, aut intra partes viri extra vas præposterum, non sunt explicandæ partes, nisi adfit affectus ad præposteras quod Filliucius *tract. 30. cap. 8. num. 155.* extendit, etsi fiat in ore: verùm alij horrent id credere, cum adeo videatur excedere reliquas deordinationes luxuriæ, ut meritò videatur esse nova species, quam aliqui apud Dian. irrumationem.

Si quis à cœpta copula refiliat animo seminandi extra vas, uti sæpe practicannt fornicarij ad evitandam imprægnationem continet malitiam inchoatæ fornicationis in affectu, in opere verò malitiam consumatæ mollitiei, nisi fornicarius pœnitentia ductus se retrahat, prout potest, imò etiam contra Sanch. *lib. 9. de Matr. D. 19. num. 7.* debet se retrahere non obstante periculo securæ pollutionis, quia erit inuoluntaria.

874. Item est qualificata ex parte se polluentis, ut si sit conjugatus, aut voto Castitatis obstrictus, aut si manibus suis polluat conjugatum, vel consanguineum, vel voto ligatum, cooperatur enim adulterio, incestui, Sacrilegio.

Utrum autem obstrictus voto, siue simplici, siue solenni Castitatis peccet contra suum votum, si citra propriam delectationem, aut cooperationem desiderat alterius lapsum carnalem, aut consulat, decisum est à *num. 74.* ubi ut probabi-

habiliorem secutus sum affirmativam *num.* 76. & quidem juxta hanc esse præcedendum cum Religiosis Societatis *num.* 77.

Rursus est qualificata pollutio ex parte complicitis, ut quis polluatür tactibus personæ alienæ; quo casu est explicanda qualitas alterius personæ cooperantis, & quidem duplici titulo, videlicet peccati proprii, & peccati alieni, nam præter peccatum proprium cooperatur peccato alieno, tactus impudicos alterius admittendo, atque adeo duplicatum ad minimum numero peccatum committitur. Dixi *ad minimum*, quia tactus libidinosi cum alia persona sunt quasi inchoata copula, & præcisè ad eam ordinati (licet ex intentione operantis ad eam non ordinarentur Sporer *num.* 632.) ergo illos exercens cum alio, aut admittens alterius tactus impudicos, aut ad hos invitans admittit inchoatam copulam speciei diversam nempe fornicationis, adulterij, incestus, Sacrilegij, Sodomix &c. pro diversitate personæ alterius tangentis, & ideo debet exprimi ejus qualitas, an fuerit fœmina, eaque, vel soluta, vel conjugata, vel consanguinea, aut Deo consecrata, aut mas; ita Communis, & vera sententia Dicastilli apud Dian. *p.* 7. *tract.* 12. *Resol.* 15. etsi quis sic se polluat sine affectu erga talem personam quia, ut dictum est, tactus Libidinosus cum alia persona est ex natura sua inchoata copula cum eadem, Maftrius *Theolog. Moral.* *D.* 11. *n.* 130.

875. Polluens se tactibus cum puero doli incapace, aut cum fœmina, vel masculino ebrio, aut dormiente, aut bruto sine concubitu, adhuc debet id ipsum

detegere confitens, non quidem ratione peccati alieni (quia tunc non cooperatur peccato alieno) sed proprii, siquidem pollutio per tactum pueri, fœminæ, bestix &c. ex natura sua medijs hisce tactibus ordinatur ad diversas specie copulas cum deordinatione ad indebitum corpus, sexum, & hujus qualitatem, Dicastill. apud cit. Dian. contra Cajet.

Demum indubitatum est, quod se ipsum polluens teneatur detegere qualitatem sui status, an sit solutus, aut conjugatus, illigatus voto, nam si conjugatus, est adulterium, si DEO dicatus per votum, est Sacrilegium carnale.

Pollutio Religiosi secuta ex sola interna imaginatione turpi, vel etiam aspectu rei turpis absque ullo externo conatu sensibili adhibito, an sit reservata. Negat ut probabile Sporer cit. *num.* 638. ex Dian. *p.* 4. *tract.* 4. *Miscell. Resol.* 61. reservatur enim pollutiones voluntariæ procuratæ, quod externam actionem pollutionis causativam importare videtur, est contra Communiorem cum Soarez.

Cum nec statua, nec fœmina mortua sit fœmina, sed Cadaver copula cum ea tentata non est fornicatio, sed mera pollutio, unde non rectè diceret me pollui cum fœmina, sed sic: pollui me cum instrumento inanimato cum affectu ad fœminam, cit. Sporer *num.* 639. ex Tambur *lib.* 7. *Decal. cap.* 7. *§.* 2. *n.* 10.

Si instrumentum, quo procuratur pollutio, sit inanimatum per se non variat speciem instrumenti qualitas, secus animati, ut proximè ostendi, atque adeo per se non est explicanda in Confessione.

Superst declaratio pollutionis indirecte, seu in causa voluntaria, an & quantum sit peccatum, sed cum de hac per longum sit disceptatum à *num. 78. ad 114.* eò me remitto.

876. Altera vitij contra naturam species est Sodomia perfecta, aut imperfecta. Perfecta formaliter, & proprie consistit in copula carnali consummata inter personas ejusdem Sexus ex affectu ad talem, ut si concumbat vir cum viro ex affectu ad virum, femina cum femina ex affectu ad eandem.

Unde est mollities non Sodomia, si duo ejusdem Sexus se commisceant practice animo explendi libidinem sine affectu ad taleitatem Sexus. E contra est vera Sodomia commixtione cum effusione ex tali affectu, etsi non fiat intra vas præposterum, ita docent plures cum Tambur. §. 3. *num. 3.* contra Communiorem, quia effusio etiam extra vas præposterum procedens ex tali affectu non est mollities, ergo est perfecta Sodomia: vas ergo præposterum se habet materialiter ad perfectam Sodomiam, alias inter feminas perfecta Sodomia esse non posset, unde probabiliter bene confitetur dicendo, commisi Sodomiam, quin explicet an intra, vel extra vas præposterum.

In Sodomia debere exponi, an quis fuerit agens, aut patiens est communior & probabilior opinio cum Lugo *de Pœnit. D. 16. num. 243.* Dicastill. *de Pœnit. D. 9. num. 465.* contra Mastr. *nu. 132.* & multos approbatos à Diana *p. 3. tract. 4. Resol. 159. & p. 5. tract. 14. Resol. 56.* Ratio, quod agens peccatum diversa speciei committat à peccato patientis, ille enim committit pollutio-

nem, iste vero duntaxat tactum impudicium cooperatur quidem pollutioni agentis, verum, cum hanc non intendat, cooperatio quoad esse pollutionis est solum indirecta, proinde reductive pertinet ad speciem pollutionis, & exinde non sequitur proprie esse in specie pollutionis, est Dicastill. *num. 466.* Si patiens etiam polluat, fateatur etiam Mastrus cum pluribus, eum debere exprimere pollutionem, eò quod dupliciter peccet, nempe pollutioni cooperando, & eam in se operando, quæ operatio, cum per se non sequatur ex Sodomia passiva, ideo seorsim est aperienda.

877. Sodomia imperfecta dicitur, si vir cum femina concumbat in vase innaturali seu præpostero. Distinguitur specie morali à perfecta, quia licet non servetur vas debitum, servatur tamen juxta intentionem naturæ sexus debitum.

Tam perfecta, quam imperfecta potest habere alias annexas malitias e. g. fornicationis, adulterij, incestus, nimirum dum complex uterque est solutus, est species etiam fornicationis, si alter est conjugatus, aut Consanguineus addit speciem adulterij, vel incestus. Unde si vir propriam uxorem cognoscat præpostere, est etiam adulter, debetque exprimere fuitatem uxoris, nisi enim hanc exprimat, Confessarius intelligit Sodomiam cum adulterio commissam cum non sua. Sanch. *lib. 9. D. 18. num. 4. & 5.* recte præmittens *nu. 3.* hunc actum etiam inter conjuges esse graviolem actu simili inter solutos, inter hos enim est simplex peccatum contra naturam, & quamvis accessus inter solutos sit peccatum contra substantiam, & modum, consequen-

consequenter secundum quid gravior accessu mariti ad uxorem præpostere, quatenus ad hanc accessus est duntaxat culpa quoad modum, nihilominus absolutè & simpliciter est gravior, quia ultra peccatum contra naturam est adulterium tam ex parte mariti, quam uxoris, uterque enim agit contra fidem matrimonij, hoc enim rectificat actus duntaxat conjugales, & naturales.

Conveniunt omnes AA. quod reservatio Sodomix, aliæque pœnæ latæ in Sodomitas non cadant, nisi supra Sodomiam perfectam secundum omnes certò talem, unde non subjicitur reservationi simpliciter factæ copula Sodomitica cum fœmina, quia reservatio, uti & alia quavis pœna est odiosa, atque adeo restringenda, Tamb. *Lib. 7. Decal. c. 7. §. 6. num. 5.* Et cum Sodomia, quæ sit undequaque perfecta apud omnes Authores non accidat, nisi fiat feminatio intra vas præposterum, sequitur patientem non incurrere reservationem, dum est inter mares, ita probabile censet cit. Tamb. *num. 3. & 4.* si autem est inter fœminas nec agens eam incurrit, cit. Tamb. *n. 3. & §. 3. num. 5.* Sporer *n. 627.*

878. Tertia species vitij contra naturam est bestialitas consistens in coitu hominis cum bruto. Est gravius ceteris contra naturam peccatis ob non servatam identitatem speciei. Specifica diversitas bruti, aut hujus sexûs non variat speciem. Pœna ejus *Levit. 20.* fuit occisio tum hominis, tum bruti; de jure civili est combustio utriusque vivi.

Ad hanc speciem revocatur concubitus cum dæmone succubo aut incubo in specie bruti vel hominis, & licet dæmon

assumat speciem hominis, adhuc commercij cum illo est diversa: speciei à quovis coitu hominis cum homine, & à bestialitate, superaddit enim malitiam contra Religionem propter commercium cum hoste DEL. Et ideo est declaranda à pœnitente circumstantia dæmonis, & quidem an sub forma bruti, aut fœminæ liberæ, aut conjugatæ, aut consanguinæ, aut DEO dicatæ, aut sub forma viri, & cujus status, an extra aut intra vas, quia bestialitati, ad quam secundum omnes revocatur, adjicit novam speciem vel fornicationis, vel adulterij, vel incestûs, vel sacrilegij, vel Sodomix: Bestialitas universalis, ut comprehendat etiam commercium cum dæmone rectè definitur à Sporer *num. 625.* ex D. Th. & alijs: *quod sit peccatum contra naturam, quo homo concumbat cum re animata diversa speciei.*

Quarta species est inordinatus, seu innaturalis modus concumbendi servato aliàs sexu, & vase debito, ut si fœmina incumbat, seu agat partes viri: reliquos modos vide apud Busenbaum *Lib. 3. tr. 4. c. 2. dub. 3.* Est autem communis opinio, quod per se loquendo hæc species inordinationis contranaturalis non sit mortalis, sed gravis venialis etiam inter conjuges, nisi causa rationabilis eos excuset, prout plures causæ possunt excusare, ut si vir præ pinguedine sua, aut uxoris aliter nequeat accedere aut si ex modo naturali foret periculum abortus, &c.

Concludo hunc §. & dico omnes has species invicem specificè distingui, id enim constat facile, si naturam cujusvis speciei comparet cum alia, eamque exploret ad Regulam nostram de specifica distin-

distinctione. Ratio brevis est, quod mollities minuat affectum ad usum conjugalem, Sodomia tollat reverentiam, & verecundiam inter homines ejusdem sexus necessariam, bestialitas affectum humanum in bestialem transformet.

Doctrina negans specificè distin-

gui species præfatas est damnata ab Alexand. VII. proposit. 24. quæ ita habet: *Mollities, Sodomia, & bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infima, idòque sufficit dicere in confessione se procurasse pollutionem.*

§. V.

Regula nostra de specifica peccatorum distinctione applicatur alijs peccatis à luxuria distinctis.

879. **F**urtum, & rapina specie differunt, esto opponantur eidem virtuti justitiæ: nam data licentia clam accipiendi alienum, adhuc rapina esset detestabilis propter violentiam, seu personalem injuriam; & vicissim data licentia rapiendi, adhuc superest ratio non furandi, concessâ enim facultate rapiendi, rapina non potest fieri, nisi à potentioribus contra minus potentes, & ideo minus noceret proximo, ac bono Communi, quàm si etiam furtum liceret, hoc enim concessio plures paterentur rerum suarum jacturam æquè ab impotentibus, ac à potentibus.

Similiter furtum, detractio, & homicidium specie distinguuntur, quia opponuntur distinctis specie obligationibus à Justitia inductis, quarum una sublata adhuc restant cætera. Demus enim fas esse Dispensatione alienum usurpare, per hoc non cessat obligatio non detrahendi,

non occidendi, siquidem in incommodis, quæ ex furto, si hoc liceret, sequi solent, non continentur incommoda, quæ sequerentur ex licita detractioe, vel occisione, nec è contra.

880. Voto Castitatis irretitus peccans contra Castitatem fornicando duplici specie malitia peccat, nempe contra Castitatem, & Religionem, quia voto dispensato adhuc est fornicatio illicita, & è contra. Si DEUS dispensaret in fornicatione, prout potest, adhuc copula foret sacrilega adversus Religionem. Hac de causa conjuges ex mutuo consensu videntes abstinendam à copula, si huic vacarent, forent rei sacrilegij personalis. Econtrà fornicatio contra votum Castitatis solenne est ejusdem speciei cum commissa contra votum simplex, quia si cum voto solenni liceret fornicari, nulla specialis deformitas apparet in fornicatione contra votum simplex.

Fra-

Fractio voti pro specifica materia promissæ diversitate non variatur specie, quia omnes materiae promissæ per votum constituuntur in materia Religionis sub eodem motivo. Idem dic de materia juramenti DEO facti, hoc tamen specie distinguitur à juramento propter modum diversum, quo respiciunt Religionem, votum enim respicit, ut fides servetur DEO; juramentum verò, ne DEUS invoceur in testem falsi, quæ rationes sunt omnino invicem separabiles facta enim hyporhesi, quod liceat fidem DEO datam violare adhuc ratio dicitur, ut non invocetur in testimonium falsitatis, nec contra Sanch. *Lib. 9. de Matr. D. 15. num. 6.*

881. Furtum, & desiderium rei alienæ sunt ejusdem speciei non obstante, quod istud sit contra præceptum decimum Decalogi, furtum autem contra septimum, concessio enim furto nulla relucet ratio verandi desiderium rei alienæ, nec contra. Idem est de adulterio prohibito per sextum præceptum, & de concupiscentia uxoris alienæ vetita per nonum.

Labor die Festo est peccatum specie distinctum ab omissione Missæ, illud enim est peccatum commissionis, Missæ verò neglectus est peccatum omissionis: sunt contra duo formaliter præcepta, quorum unum non includitur in altero. Ratio est, quod ex licentia laborandi non sequatur licentia fierum omittendi, nec vicissim estque peccatum unum contra Religionem per excessum, nimirum labor, omisso verò Missæ per defectum.

Omissio Breviarij in beneficiato in facis constituto, an sit unicum specie,

R. P. Karch, Diss.

aut duplex peccatum litigat Pal. *p. 2. tr. 7. de Orat. Horar. Canonic. D. 2. p. 5.* cum Sanch. *Lib. 9. de Matr. D. 15. num. 6.* stante pro duplici quia viola duplex præceptum; nempe Religionis titulo Ordinis sacri; & Justitiæ titulo beneficij, hoc enim confertur cum debito, seu onere recitandi horas, aliàs non facit fructus suos; Palao contendit esse unicum propter uniditatem præcepti Religionis, solo isto tam beneficiato, quam Clerico in sacris, ac Religioso præcipitur recitatio, ergo omissio est contra solam Religionem, non contra Justitiam, quamvis beneficium conferatur propter officium, id est, cum onere, & obligatione dicendi horas, quia collatio non fit sub obligatione Justitiæ, sed Religionis, quæ obligatio non ex beneficio, sed ex præcepto ratione beneficij imposito originem habet.

Resp. Mihi magis probari esse duplex specie distinctum: esse contra Religionem fatetur Palao, esse etiam contra Justitiam probatur, quod acceptans beneficium quasi contrahat cum Ecclesia contractu *do ut facias*, sed contractus, & quasi contractus est ex præcepto Justitiæ implendus. Citatus Sanch. bene notat, quod Franciscanus Monachus die Veneris, in quem incidit jejunium Ecclesiasticum violans illud peccatum duplex specie committat, unum vi præcepti Ecclesiæ contra temperantiam, alterum vi Religionis contra votum obedientiæ, vi cujus tenetur Regulam servare ferijs sextis obligantem jejunare.

882. Cum jejunij substantia consistat in duobus, nempe in unica refectione, deinde in abstinentia à Carnibus, se-

Nnnn

qui-

quitur præceptum jejunandi violari per refectionem duplicem ex cibis, sive esurialibus, sive carnalibus, & quidem duplici distincto peccato, quando primò vice violatur per esum carniùm; Sanch. citandus *num. 50.* contrà Trullench: hic enim duplici die jejuniij est prohibitus præcepto: primò indirectè, & accessoriè à præcepto jejunandi, quatenus jejuniùm absque abstinentià à Carnibus impleri nequit, & hoc præcepto teneatur soli obligati jejunare, unde deobligatus à jejuniò, potest, in quantum est vi hujus præcepti, comedere carnes.

Secundò prohibetur esus carniùm directè, ac per se non solum diebus omnibus jejuniij, sed etiam singulis diebus Veneris, Sabbathis, ac Dominicis quadragesimæ, isto præcepto obligantur omnes fideles post septennium, ita Sanch. *Lib. 5. Decal. c. 11. num. 42.* Hoc secundum præceptum à primo distingui constat, tum, quod isto directè præcepta sit abstinentià à carnibus, secus illo de jejunando, tum quod sit separabile à primo, nam istud secundum obligat omnes post septennium, non primum. Item obligat diebus omnibus Veneris, & Sabbati per annum, ac etiam Dominicis in quadragesima etsi præceptum jejuniij non stringat. Ex hoc.

883. Difficultas oritur, utrum violator jejuniij præcepti per esum carniùm peccet peccato specie diverso à violatione per secundam refectionem non carnalem. Rhodes hic *D. 1. q. 1. S. 2. §. 1. vers. sequitur.* Et alij apud Dian. *p. 5. tr. 7. Resol. 2.* affirmant. Negat Soarez *de Pœnit. D. 22. S. 3. num. 12.* obligat ta-

men ad exprimendum in confessione, utrum violatio contigerit per esum carniùm, quia, inquit, notabiliter variatur judicium Confessarij, sive sit specifica sive numerica distinctio, adstipulatur Laym. *Lib. 1. tr. 2. c. 1. num. 3.* unde Gobat *Theolog. Juridico-Mor. c. 23. n. 314.* cum Palud. Granad. & alijs apud Dian. *p. 5. tr. 14. Resol. 56.* contra Fagundez putat quod esus carniùm sit gravius peccatum, quam sumptio integra bina ex piscibus, quia in esum carniùm est dispensatio difficilior, quam in duplici refectione ex piscibus die Jejunij, & gravius puniuntur edentes carnes, quam sine his non jejunantes.

Resp. Ad difficultatem videri probabilius esse, quod sit ejusdem speciei peccatum, ita cit. Gobat, Ratio ex Regula assignata §. 2. est, quod, si fas esset vesci carnibus die Jejunij, nulla se offerat ratio prohibendi die Jejunij usum ceterorum ciborum, siquidem fatentur omnes esse impossibile Jejunium comestis semel carnibus, etsi magis sit essentialis jejuniò unica resectio, quam abstinentià à carnibus teste Sanch. *n. 42.*

Nihilominus licet violans jejunium præceptum ab Ecclesia, vi hujus præcepti sufficienter confiteretur dicendo, semel violavi jejunium sine necessitate exponendi, an per carnes vel per alios cibos, quia tamen eodem die coincidit præceptum distinctum omnibus fidelibus post septennium vetans directè ac principaliter esum carniùm, propter hoc committit distinctum numero peccatum, quod explicare non potest, nisi exprimat esum carniùm.

884. Nota hic, quod votum jejunandi pro die, quâ licitus est usus carnis, si vovens nil aliud expressit, sit interpretandum instar præcepti jejunandi, vi cujus solum indirectè præcipitur abstinentia à carnibus. Ratio, quia dum mens voventis non constat, interpretatio voti sit talis, quæ minus sit voventi onerosa; est autem minus onerosa, si fiat interpretatio voti eo modo, quo interpretatur præceptum Ecclesiæ de jejunio: è contra foret magis onerosum, si fieret interpretatio instar præcepti secundi explicati *num. 882.* cunctis pollentibus fidelibus usu rationis impositi, aliàs, sicut contra hoc præceptum toties quis peccat, quoties die Veneris &c. carnes comedit, ita vovens jejunium pro die quo fas est vesci carnibus, peccaret contra votum toties, quoties ederet, hoc autem est falsum; cum si vovens pro eodem illo die haberet causam excusantem à jejunio, carnes edendo non peccaret, excusatus enim à principali excusatur etiam ab accessorio, esus autem carnis accessorie duntaxat est prohibitus vi præcepti jejunandi. Si autem vovens non esset excusatus à jejunio, hoc semel violato, adhuc licet comederet carnes, quia cessante principali parte jejunij, cessat prohibitio accessorie, nempe esus carnis; si vovens voto expressè intenderet unicam de die comestionem, tunc omnino toties, quoties ederet, peccaret. Notatio tota est Sanch. cit. *n. 42.*

De distinctione specifica desiderij efficacis, & inefficacis de eodem objecto, malo, ac gaudium de eodem præterito, utrum pro diversitate malorum specie morali differant, proinde qualitas malo-

rum sit detegenda Confessario, consule *num. 586. & seq.*

De specifica distinctione sacrilegij circa res sacras, detractionis, contumeliæ, & judicij temerarij, jactantiæ blasphemiar, infidelitatis, superstitionis, fuse disputo à *n. 615. ad n. 631.*

885. Ex ibi dictis patet esse controversum, utrum detractio, & contumelia; judicium temerarium, specie distinguantur, quando fiunt de vitijs specie distinctis. Communissima opinio apud, & cum Dicastill. *de Pœnit. D. 9. n. 502.* Lugo &c. negat ob datam rationem *num. 615.* Hæc opinio est practicè tuta. Ex hac sequitur, quod fama, aut honor læsus in uno genere sit compensabilis laudando in alio. Affirmant alij, quos probabiliter differere fatetur Dicastill. *num. 505.* juxta hos proclamans aliquem adulterum non compensabit amissam existimationem laudando illum à liberalitate, alijsvè virtutibus. Consequenter negant fundamentum opinionis communioris opposita, videlicet, quod fama, aut honor alteri debitus sit semper ejusdem rationis. Horum opinionem speculative puto esse probabilem.

Si petas an detractio in crimine falso sit specie distincta à detractione in crimine vero, sed occulto. Negat Soares *de Pœnit. D. 22. S. 3. num. 12.* Diana *p. 5. rr. 1. Resol. 56.* Tamb. *Lib. 2. Method. Exped. Confess. c. 9. §. 1. num. 5.* quia eadem bona existimatio, seu fama tollitur. Affirmat Moya *in Select. rr. 3. D. 3. q. 3. c. 14. à num. 123.* quia aliàs non esset mortale crimen falsum imponere coram, vel duobus contra omnes, si-

cut non est mortale crimen verum occultum, uni, aut duobus taciturnis prodere juxta sententiam probabilem. Hanc opinionem præfero.

Ob dictam rationem cenſeo eodẽ quod Judicium temerarium ſpecie morali ſit diſtinctum à detractiõne, licet eadem exiſtimatio proximi tollatur per utrũque vitium: tollitur enim diverſo modo, ſicut rapina, & furtum ſpecie differunt propter modum diverſum lædendi juſtitiam. Ratio etiam eſt, quod aliàs probabiliter nunquam temerè judicans peccaret mortaliter, cum probabiliter non peccet mortaliter detrahendo coram uno, alterõve rem celaturo, ſed ſecundùm omnes peccat mortaliter judicans temerariè in materia gravi.

886. Addo cum eodem à n. 125. ut quis judicio temerario peccet mortaliter præter materiæ gravitatem requiri judicium plenè deliberatum ex levibus, & inſufficientibus indiõijs de peccato proximi conceptum abſquẽ formidine in oppoſitum, undè judicium cum formidine ex dictis indiõijs formatum non eſt temerarium, ſed ſuſpicio, ita Laym. & alij cum Diana 3. p. tract. 5. *Miſcell. Reſol.* 31. ex S. Th. 2. 2. qu. 6. a. 3. *cum aliquis, inquit, pro certo malitiam alterius æſtimat ex levibus indiõijs. ſi ſit de aliquo gravi, eſt peccatum mortale.* Ex quo Cajet. in ſumma Verb. Judicium

temerarium ſic loquitur: *Si autem judicat de peccato mortali, & non affirmativè in corde ſuo determinat, quamvis credat firmiter, & temerariè, non peccat mortaliter, quia non definitivè judicat;* id eſt, non judicio certo, quia remanet formido de oppoſito.

Ex hoc loco Cajetani rectè advertit Moya n. 126. quod credulitas firma (quã importat *ly credat firmiter*) non excludat formidinem de oppoſito, ſed componatur cum opinione temeraria. Suſpicans, aut temerariè opinans ut plurimum ex errore intellectûs apprehendit illa indiõia tanquã ſufficientia, etſi talia non ſint. Si apprehendat quis ut inſufficientia, non poteſt moveri ad ſuſpicionem, niſi fortè ex malevolentia, & pravo affectu voluntatis erga proximum voluntas enim poteſt facere ut intellectus rationes levis momenti apprehendat vehementiùs, eiſque moveatur ad judicium non ſolum formidoloſum, ſed etiam ut certo verum eſſe arbitretur. Idem n. 127. concludens cum Mol. Dicatill. & alijs, quod ſecluſo pravo affectu, & odio, rarè aut nunquam judicium temerarium contingat, cum raro, aut nunquam dictis ſecluſis abſquẽ oppoſiti formidine judicium firmum, & certum ex levibus indiõijs concipiatur.

* *
*

ARTICVLVS. IX.

De numerica peccatorum Distinctione.

§. I.

Præmittuntur hac de re quædam certiora, & quæ sit radix hujus Distinctionis.

887. **C**ertum est, quod coram DEO quævis actio peccaminosa, live externè consummata per quamcunquè physicam interruptionem faciat peccata numericè distincta, licèt contingat circa idem objectum, ut si quis continuat turpe desiderium erga eandem sceminam, tot sunt numero peccata coram DEO, quot re ipsa distinctas numero elicit concupiscentias, Dicastill. *de Pœnit. D. 9. à num. 63.* Ratio, quia quodvis desiderium est consensus distinctus, & nova libertas, ergo quodvis est novum peccatum,

Nihilominus non omnis, quæ in foro DEI, & coram DEO est numerica distinctio peccatorum, est præcepta in foro Sacramentali, id est, non omnes eæ actiones, quæ coram DEO faciunt plura peccata, etiam ut plura censenda sint, ac exprimenda in Confessione Moya p. 1. in *Select. tract. 3. D. 2. quæst. 1. §. 2. num. 8.* contra Soarez *de Pœnit. D. 22.*

Secl. 5. num. 15. Ratio est, quod Christus præcipiendo Confessionem peccatorum quoad speciem, & numerum præceptum suum accomodaverit communi hominum judicio, ita ut censendum sit unicum numero peccatum, quando secundum communem æstimationem actio unica in genere moris, multiplex verò, quando live conditio, & natura actionis, live interruptio est talis ut moralis hominum opinio judicet multiplicari, nisi enim sic definiatur peccatorum numerus, præceptum Christi esset moraliter impossibile observatu.

888. Hinc consequens est, quod cum ex physicis actuum interruptionibus actuum unitas, aut pluralitas peccatorum quoad forum Sacramentale nequeat desumi, recurrendum sit ad prudentium virorum communem æstimationem, ac juxta eam sit taxandus numerus, ita communis cum Dicast. *num. 65. juncto 104.* qui benè observat *num. 71. & 101.* in

N n n n 3

hoc